

08.03.2021

POL-2021-18749

Eduskunta
Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

HE 253/2020 vp

Asiantuntijalausunto; Eduskunnan hallintovaliokunta; HE 253/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta**Yleistä**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäisemiseksi sekä työvoiman hyväksikäytön uhrin oikeusaseman parantamiseksi.

Poliisilla on tutkittavana useita tapauksia, johon liittyy ulkomaalaisen työvoiman hyväksikäyttöä, joko ihmiskaupparikoksina tai niitä lähellä olevina kiskonnantapaisena työsyryntänä -rikoksina. Tilastollisesti poliisi onkin pystynyt paljastamaan enemmän työperäistä ihmiskauppaa kuin seksuaalisen hyväksikäyttöön liittyviä tapauksia.

Poliisihallitus on antanut ohjeen Ihmiskauppaan ja sen kaltaisiin rikoksiin puuttuminen sekä ihmiskaupan uhrien auttaminen (POL-2020-38265), jonka tarkoituksena on valtakunnallisesti yhtenäistää poliisin toimintaa tapauksien paljastamisessa, esitutkinnassa sekä uhrien auttamisessa. Poliisia on ohjeistettu ohjaamaan uhrit matalalla kynnyksellä Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään ja poliisi tekee tiivistä yhteistyötä auttamisjärjestelmän kanssa uhrien suojelemiseksi.

Poliisin tutkimien ihmiskauppa ja sen kaltaisten rikosten määrä on moninkertaistunut muutamassa vuodessa. Arvioiden mukaan poliisin tutkittavaksi päätyy kuitenkin vain murto-osa tapauksista. Näiden rikosten tutkimiseksi sekä varsinkin ns. pimeiden juttujen paljastamiseksi poliisi on perustanut vuoden alussa valtakunnallisen ihmiskaupparikostutkintaryhmän ja keskusrikospoliisiin ihmiskauppatoiminnon sekä viime vuonna valtakunnallisen ihmiskauppatorjuntaverkoston. Tehostetuiden toimien kautta on odotettavissa, että näiden rikosten määrä tulee lisääntymään huomattavasti.

Kannanotto esitettyyn lainmuutokseen

Poliisilla on ollut tutkittavana tapauksia, jossa ihmiskaupan tai muun työvoiman hyväksikäytön uhri kieltäytyy avusta tai hakeutuu pois avun piiristä, kun käy ilmi, että tämän työ- ja Suomessa olo-oikeus on sidottu hyväksikäyttöä harjoittavaan tahoon, jolloin avunpiiriin hakeutuminen tarkoittaisi näiden oikeuksien menettämistä. Tämä hankaloittaa huomattavasti esitutkinnassa olevan tutkinnan onnistumista ja asian syytteen saattamista. Tietämättömyys työntekijän oikeuksista Suomessa on toki suurin syy ettei

uhri tuo näitä hyväksikäytön tapauksia viranomaisten tietoon, mutta sen lisäksi pidetään tätä työ- ja olo-oikeuden sidonnaisuutta työnantajaan esteenä ilmituloon.

Ulkomaalaislakiin ehdotetut lisäykset ja muutokset tulevat vahvistamaan työvoiman hyväksikäytön uhriksi joutuneen asemaa samalla kun ne edistävät työvoiman hyväksikäytön ilmituloa, ehkäisevät osaltaan työvoiman hyväksikäyttöä ja edesauttavat poliisin esitutkintaa. Ehdotetut säädökset ja säädös muutokset ovat rakenteiltaan selkeitä sekä perusteluiltaan kestäviä eivätkä ne aiheuta poliisille lisäresursoinnin tarvetta.

Poliisitarkastaja

Måns Enqvist

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 08.03.2021 klo 15:10. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaa-
mosta.

Jakelu

Eduskunta/Hallintovaliokunta

Tiedoksi

Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen
Poliisijohtaja Sanna Heikinheimo
Poliisijohtaja Tomi Vuori
Poliisiylitarkastaja Karl Linderborg